

človeka, in tudi ne onega ostrega pogleda, ki sega duši v dnó. Seveda, za tak življenjepis ni bilo prostora v „Zbranih spisih“. Smemo pa reči to, da je urednikov spis spisan prav spretno. Dr. Fr. L.

Moje ječe. Italijanski spisal Silvio Pellico. Poslovenil F. Guželj. Ponatis iz Slovenca. V Ljubljani. Samožaložba. Tiskala Katol. Tiskarna. 1895. 8°. Str. 247. C. 35 kr. — Pisatelj te ocene je pred mnogo leti že sam prevajal Pellicovo delo „Le mie prigioni“, tako ga je mikalo. Zato je bil pač pozoren na ta prevod. Dasi odobrujemo prelaganje takih spisov zlasti za dnevnikov listek, vendar izrekamo tu nujno željo, naj bi prelagalci bolje pazili na jezikovno stran svojih del. Kar smo pisali v „Dom in Svet“-u o tej stvari, to je pač preveč preziral naš gospod prelagatelj, kar pa le obžalujemo. Pisateljski jezik — to poudarjamo najodločneje — ni lahka stvar, in treba se ga je učiti, predno se kdo pokaže s svojimi izdelki na pozorišču narodnega slovstva. Zaradi zanimive vsebine in nizke cene smemo to knjigo priporočati, vedoč, da bo ugajala bralcem.

Večna luč. Novela. Angleški spisal kardinal Wiseman. Iz nemščine prevel V. Steska. V Ljubljani 1895. Založil V. Steska. Tisek Katoliške Tiskarne. 16°. Str. 52. — Cena 10 kr. Četudi bi si želeli prevoda kar iz izvirnega dela, vendar nam je tukaj naš prelagatelj ta nedostatek namestil z zares lepim in čistim jezikom. Saj se pa tudi spodobi taka oblika lepim pripovednim delom. Zato priporočamo to delce, ki je tudi po vsebini vzorno, našim dijakom prav posebno. Omenjamo, da pišemo „preprosto“ nam. „priprosto“, gledé na staroslovenščino in narodno besedo; jednako tudi „oltar“ nam. „altar“.

Dott. G. Baudouin de Courtenay, gia professore nelle università di Kasan e di Dorpat: II catechismo resiano con una prefazione del dott. Giuseppe Loschi, professore nel r. istituto forestale di Vallombrosa. Udine. Tipografia del Patronato. 1894. 8°. Str. 113. Cena 1 lira in pol. — Naznačimo to knjigo kot slovensko, ker je namreč taka tudi večina njene vsebine: rezijanski katekizem.

Knjiga ima tri dele: 1. Predgovor prof. Loschija (1—40), v katerem govori o Rezijanih in njihovem jeziku. Ta predgovor se nam zdi tako lep, poučen in vreden zanimanja, da želimo nujno, da bi ga kdo preložil na slovenski jezik. 2. Rezijanski katekizem (43—82). 3. Besednjak. Katekizem in besednjak je priredil znani prof. Baudouin de Courtenay. — Ko bi imeli več prostora, podali bi kratek odlomek iz te knjige; a za sedaj mora biti dovolj, da jo najvnetejše priporočimo onim, ki znajo laški in želé spoznavati svoje slovenske rojake.

Mati prečudna. Šmarnice. Sestavil J. P. Tous-saint. S pisateljevim dovoljenjem poslovenil Viktor

Steska. Ljubljana, 1895. Založil V. Steska. Tiskala Katoliška Tiskarna. 16°. Str. 233. Cena vezani knjigi z rdečo obrezo 60 kr. — Prav lepe Šmarnice, in, kar je jako hvalevredno, kratke. Vzglede, ozir na Marijo, nauk, opomin — — to so sestavine vsakdnevnega premišljevanja. V obliki bi želeli, da bi se bil gibal prelagalec prostje in bolj po domače; več glagolov, manj samostalnikov! Sicer pa naj le urno sežejo po knjižici prijatelji Šmarnicam, veseli je bodo! — F. Sv.

Ogled po bolgarski književnosti.

(Spisal Fr. Kovačič.)

„Dom in Svet“ je že govoril o raznih slovstvih slovanskih in neslovanskih narodov; pravica in bratoljubje torej zahtevata, da se ozremo tudi tje doli — v skrajni kot balkanskega polotoka, kjer prebiva narod, nam po krvi jako soroden, nadarjen in delaven, ali do našega veka Evropi skoro popolnoma neznan. Ta narod je imel nekdanj važno vlogo v evropski zgodovini; pred njim je trepetal večkrat oholi Bizanc, zahodni in izhodni svet sta se trgala zanj, prvi med slovanskimi narodi se je povspel na visoko stopinjo moči in omike. Že v 10. veku je Bolgarija doživela svoj zlati vek pod močnim carjem Simeonom (l. 893.—927.). Ali čudno! Kakor utrinek na nebu je naglo zabliščal in ravno tako naglo zatemnel. Zgodovinarji se vprašajo, kaj je vzrok, da je ta mladi, kreпки in posebno nadarjeni narod tako hitro in žalostno končal. Vsi se strinjajo v tem, da je tega kriv stari Bizanc, ki je mlado državo potegnil náse, okužil jo in s seboj vred zvalil v grob. — In v resnici celó v najlepših dôbah stare bolgarske zgodovine se opaža v vsem državnem, prosvetnem in cerkvenem gibanju nekaka prezgodnja zrelost, bolehavost, povišrost, nenaravnost, robsko posnemanje ptujine. Takšno je tudi slovstvo. Pisalo se je mnogo in marljivo, ali tudi slovstvo nosi na sebi pečat bizantinizma. Vsi ti proizvodi so bili bolgarskemu duhu večinoma ptuji in le za višje stanove. Za omiko prostega ljudstva se ni storilo nič.

Ne mislimo pa tukaj govoriti o starem bolgarskem slovstvu — kar za pravo gre v zgodovino staroslovenske književnosti —, ampak le o najnovejšem bolgarskem slovstvu.

I. Preporod bolgarskega naroda.

Proti koncu minulega stoletja je še večina slovanskih narodov spala v trdem, nevarnem spanju; najhujše je pa menda bilo pri Bolgarjih. Ne dá se lahko opisati, koliko je ta narod pretrpel v petih stoletjih. L. 1393. so Turki podjarmili Bolgarijo in od tega časa se je zdelo, da je bolgarski narod izginil s površja zemeljskega. Ne samo, da ga je davil trdi turški jarem, ampak še huje ga je pritiskal duhovni jarem grške višje duhovščine, tako